

Núm.

450

Cooperació catalana

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Febrer 2021

Any 41è

PVP 3,00 €

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

BitLab, tecnologia per democratitzar l'accés a la cultura

Pàg. 10

Koldo Saratzaga:
«Menys robots i més persones
que pensin i sentin»

Pàg. 13

**Premis Economia
Social 2020,**
Diagnosi de Nou Patufet, SCCL

Pàg. 19

**Indústria
tèxtil,**
Vestir amb criteri

Pàg. 21

Prevenió de Riscos Laborals

Única cooperativa catalana acreditada
com a Servei de Prevenció Aliè

99%

de renovacions
anuals

9,1

valoració dels
nostres clients

15

anys fent
prevenció

- Salut i benestar des de la integració de la prevenció a la producció
- Eficàcia, adaptabilitat i implicació al servei del desenvolupament de les empreses
- Un model de treball flexible en base a normes internacionals de qualitat

www.sepra.cat

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arc Cooperativa pots fer un consum responsable
tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna, Josep Edo, Agnès Giner, Carla Liébana, Xavi Palos, Montse Pallarés, Armand Vilaplana, Joseba Polanco, Ricard Pedreira, Xavier Pié, Esteve Puigferrat, Quim Sicília i Olga Ruiz.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Mapa Sonor Raval. Mercat de la Boqueria, maig 2020.
Foto: Xavi Saucedo (BitLab).

Disseny, maquetació i impressió:
L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80
ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Pau Allué.

05

EDITORIAL

Benvingut, Mr. Next Generation?

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

CoopCat elabora un pla amb més de 50 mesures de cara a les eleccions al Parlament per fomentar l'economia cooperativa.
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

BitLab, tecnologia per democratitzar l'accés a la cultura i la innovació a través de projectes comunitaris.
Pep Valenzuela

13

L'ENTREVISTA

Koldo Saratxaga.
Josep Comajoan

16

ECONOMIA PER LA VIDA

Bases per a una llei d'economia social i solidària de Catalunya. Un resum.
Ricard Pedreira

19

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2020

Diagnosi de Nou Patufet, SCCL. Trànsit d'una empresa de titularitat unipersonal a una cooperativa de treball associat.
Francesc Granada i Núria Viladomat

22

SOSTENIBILITAT

Vestir amb criteri.
Carla Liébana

26

RESSENYA

Quadern d'esperança.
María Teresa Miró

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Pau Allué Esteve

(Barcelona, 1972), nutricionista i cuiner a La Veganeria, SCCL

Del cooperativisme m'atrau treballar en xarxa i conèixer projectes que enriqueixen el nostre projecte. Saber que amb la teva feina pots contribuir al canvi. Treballar col·lectivament i de forma transversal per tal que cadascuna de les persones que formen part del projecte siguin la clau perquè tot funcioni.

Des de les cooperatives cal estar informades de tot els que es mou fora del cooperativisme per tal de conèixer la nostra societat de forma real i detectar què és el que es pot millorar i com ho podem fer de forma col·lectiva.

Creiem que l'economia social ara més que mai haurà de ser prioritària per a les nostres comunitats. En temps de pandèmies, ha quedat demostrat que les xarxes de suport seran cada vegada més necessàries. En el camp de l'alimentació, les iniciatives de col·laboració entre productors i consumidors han pogut abastir les famílies. Esperem estar preparades pel que pugui venir i confiar en l'autoorganització.

Benvingut, Mr. Next Generation?

Next Generation EU (NGEU) és el programa de reconstrucció econòmica post-COVID aprovat per la Unió Europea, dotat amb uns fons de 750.000 milions d'euros a repartir en set anys entre els estats membres. Aquesta formidable mobilització de recursos es ven com la gran oportunitat per avançar cap a la transició ecològica i digital de les societats europees, com una sortida verda a la crisi. Sigui veritat o no, és segur que marcarà el futur dels estats europeus en els propers anys, uns anys, d'altra banda, decisius per evitar les pitjors conseqüències del canvi climàtic.

En el marc d'aquest programa, el govern espanyol haurà d'aprovar el seu propi pla per gastar aquests diners, un pla que ja ha anomenat Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència. Estarà format per aquells projectes presentats per les empreses i aprovats primer pel govern espanyol i després per la Comissió Europea.

Si finalment la Comissió accepta el pla de l'Estat espanyol, li transferirà aquest any 27.000 milions d'euros dels 140.000 milions totals que rebrà fins al 2026, unes entregues successives que estaran condicionades a la supervisió comunitària i a l'aplicació pel govern de les mesures que la Comissió li demani, com ara retallar les pensions o modificar el mercat laboral. Una mica més de la meitat d'aquella suma seran ajuts directes i la resta, préstecs.

El programa NGEU planteja un munt de dubtes. Servirà per augmentar el benestar de la ciutadania i la sostenibilitat ecològica, o bé perquè les grans empreses de sempre facin nous negocis amb diner públic? Quant hi ha de maquillatge verd i quant de canvis reals cap a la sostenibilitat? A costa de què i de qui s'eixugarà d'aquí a uns anys l'endeutament públic que aquesta gran injecció de diners suposa? Quants llocs de treball es perdran amb la digitalització i quants més es convertiran en precaris? On queda el suport a les activitats

i els sectors que, en aquest temps de pandèmia, s'han evidenciat com a essencials per a la vida? I, probablement, el principal dubte de tots: com es pot pretendre reduir el consum de materials, energia, residus i emissions, i alhora seguir augmentant la producció de béns i serveis, tal com persegueix aquest programa? Perquè, en un planeta finit, el creixement verd de què parla el NGEU és un oxímoron, un impossible. I quina ha de ser la posició del cooperativisme i l'economia social i solidària? De fet, algunes cooperatives ja han presentat propostes i, certament, hi ha tot un seguit d'activitats pròpies de moltes cooperatives que, *a priori*, serien perfectament finançables pel NGEU: energia renovable, ecoeficiència energètica, vehicles elèctrics compartits, foment de la bicicleta, lluita contra la despoblació rural, producció agroecològica, reciclatge de residus, cultura...

D'altra banda, presentar projectes consistents vol un gran esforç (els projectes han de ser molt detallats) i cooperar amb altres cooperatives i/o ajuntaments (els projectes requereixen un volum de despesa i inversió difícilment assolible per a la gran majoria de cooperatives, soles). Per tant, serà l'ocasió també per demostrar la voluntat i la capacitat per intercooperar. A més, per acabar de fer-ho difícil, els projectes s'han d'enllestir en un temps rècord: cada govern ha d'entregar a la Comissió el seu pla a finals d'abril. No ens sembla incompatible aprofitar el que es pugui dels fons per finançar projectes socialment útils mentre no impedeixi denunciar els seus nombrosos punts foscos. Però cada cooperativa ha de valorar si li compensa l'esforç de provar-ho. Tant el govern espanyol com la Comissió Europea prioritzaran els grans projectes liderats per grans empreses de capital; ara bé, possiblement també triïn alguns projectes cooperatius. Ni que sigui per raons *estètiques*.

38 COOPERATIVES OLEÍCOLES AFECTADES PEL TEMPORAL FILOMENA

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) confirma un total de 38 cooperatives oleícoles afectades pel temporal Filomena i la previsió, per a la propera campanya, d'una reducció al voltant del 50% de la collita a les zones afectades. Les cooperatives, reunides el passat 27 de gener per analitzar els danys del temporal a les plantacions d'olivera, reclamen l'aprovació d'un pla de recuperació del potencial productiu i ajuts que els compensin la pèrdua de producció.

Antoni Galceran, responsable d'oli d'oliva de la FCAC, va afirmar: «el percentatge d'arbres afectats amb branques trencades a conseqüència del pes de la neu varia segons el tipus de plantació, però podria estar entre un 20%-80% i afecta, sobretot, les plantacions més joves. Ens calen mesures de caràcter immediat per pal·liar els danys del temporal a les cooperatives i els seus socis de cara a la propera campanya, que començarà a l'octubre i serà molt complicada, amb reduccions importants en la collita».

En aquest sentit, la FCAC va anunciar la creació d'un grup específic de les cooperatives afectades pel temporal amb la intenció de coordinar les actuacions i dinamitzar l'aplicació de les mesures que s'aprovin. També ha sol·licitat al Govern la convocatòria urgent de la Taula Sectorial Agrària de l'Oli d'Oliva. La superfície afectada pel temporal Filomena és d'unes 46.000 hectàrees (34.600 hectàrees a Lleida, 8.700 a les Terres de l'Ebre i 3.000 al Camp de Tarragona). Les comarques més afectades són les Garrigues, el Segrià, l'Urgell, la Terra Alta, la Ribera d'Ebre i el Priorat. En les properes setmanes, caldrà vetllar per confirmar l'afectació dels arbres i la possible existència de danys que no es poden determinar encara.

La FCAC també va mostrar preocupació, després dels primers peritajes, per la resposta que pugui donar l'assegurança per garantir la viabilitat de les explotacions afectades davant d'una catàstrofe d'aquesta magnitud.

Les cooperatives representen el 70% de l'oli d'oliva català.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE 'L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA A CATALUNYA'

El passat 19 de gener al vespre va tenir lloc la presentació del darrer llibre dels sociòlegs Ivan Miró i Jordi Estivill, *L'economia social i solidària a Catalunya. Fonaments teòrics i reptes estratègics*. L'acte plantejat en format conversa, amb Ivan Miró i Xavier Palos, va ser organitzat per la XES Sant Andreu a la Llibreria La Tribu de Sant Andreu i es va poder seguir en format virtual.

De fet, el llibre s'havia presentat oficialment a la Fira Litoral, el passat 13 de desembre, en un acte que va comptar amb els dos autors, en format mixt presencial/virtual.

Podeu revisar la presentació/conversa a la Llibreria La Tribu, al canal de Youtube de la XES Sant Andreu. També podeu recuperar la presentació a la Fira Litoral en el seu canal propi també de Youtube.

L'economia social i solidària a Catalunya. Fonaments teòrics i reptes estratègics

Si l'economia social històrica, a Catalunya, nasqué al bell mig d'un segle XIX caracteritzat per l'emergència del capitalisme industrial i l'antagonisme del moviment obrer, a les primeres dècades del segle XXI l'economia social i solidària catalana suma nous reptes i aliances. Enfront seu, un sistema globalitzat que –sota les seves pulcres interfícies digitals– amaga un planeta en flames per la injustícia social, l'autoritarisme polític, la desigualtat econòmica i la devastació ambiental. Al darrere, una llarga tradició de col·lectivitats solidàries, de cooperativismes i sindicalismes emancipadors, d'associacionismes i mutualismes fraternals. Al costat, una majoria social que estima l'autoorganització col·lectiva, expressada en l'àmbit local i municipalista; que promou l'autodeterminació política, social i econòmica. Al davant, unes generacions que empenyen la transformació feminista i la transició ecològica de l'economia; i unes comunitats migrades que aixequen una nova economia popular, diversa i antiracista. A l'horitzó, el projecte històric i present de l'economia social i solidària: afrontar quotidianament les necessitats i aspiracions col·lectives bastint un futur amb justícia social, democràcia política, equitat econòmica i sostenibilitat ambiental. És a dir, la construcció –diferenciada del capitalisme i de l'Estat– d'un àmbit econòmic per la transformació social.

Ampliem la col·lecció Cooperativistes Catalans amb la biografia de Josep M. Rovira i Jané

Publicada a finals de desembre de 2020, la biografia número 33 de la col·lecció Cooperativistes Catalans, editada per la Fundació Roca Galès amb Cossetània Edicions, repassa la vida i obra del cooperativista Josep Maria Rovira i Jané de la mà de Josep Solé i Armajach.

Josep Maria Rovira i Jané (Sant Sadurn d'Anoia, 1885 – Barcelona, 1964), sacerdot, fill fadrístic i hereu intel·lectual dels pares, propietari agrícola per uns anys, enòleg i

fitopatòleg, sociòleg i economista. Associat a la Cambra Agrícola del Noia, en va ser director del laboratori enològic, i secretari de l'entitat i de la Caixa Rural. Destinat a l'acció social catòlica, la Cambra el va impulsar en els dies crítics del trienni bolxevic; aconseguida la vocalia de la Federació Catòlica Agrària de Barcelona, la coincidència d'objectius el va acostar a la Unió de Vinyaters de Catalunya, i va arribar a ser membre de la seva Junta regional; va intervenir a la fundació de la Confederació Nacional de Viticultores de España.

Promotor de sindicats, cellers cooperatius i caixes rurals, va lluitar pel benestar de la pagesia, difonent coneixements, suggerint la diversificació industrial de la producció... Davant la urgència de fer front a una crisi que arruïnava el sector, no va dubtar d'enfrontar-se al comerç fraudulent i a governs autistes. Fill de la terra i apassionat per l'art del pagès, se'ns mostra sorprenent, inquiet, treballador incansable i un xic somniador.

La col·lecció Cooperativistes Catalans s'edita des del 2005 i, amb 33 volums, té per objectiu posar en valor la vida i obra de les persones que han forjat el cooperativisme català en les seves múltiples varietats al llarg de la història dels segles XIX i XX, percebre de quina forma incidiren aquests cooperativistes en l'estructura cooperativa i en l'àmbit socioeconòmic en què es van moure, i destriar els valors que impregnaren la seva particular donació en un àmbit comunitari.

Més info: www.rocagales.cat/publicacions/col-leccio-biografies

OBERTA LA CONVOCATÒRIA DE L'AJUT PER A LA REALITZACIÓ DE TREBALLS DE RECERCA EN L'ÀMBIT DEL COOPERATIVISME 2021

La Fundació Roca Galès i l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció (ACCID) han obert la convocatòria de 2021 per atorgar conjuntament l'Ajut per a la realització de treballs de recerca sobre bones pràctiques en la informació financera i la gestió de les empreses cooperatives a Catalunya.

Poden optar a l'ajut aquells investigadors, professors o professionals que resideixin i/o treballin a Catalunya, i que presentin projectes de recerca sobre els aspectes relacionats amb la informació financera, la gestió de les empreses cooperatives i altres temes d'interès pel moviment cooperatiu.

Les persones interessades a sol·licitar l'ajut han de presentar el seu currículum vitae i un resum escrit de la proposta de recerca (objectius, metodologia de la recerca, potencials contribucions del treball, etc.). El termini per a la presentació de candidatures finalitza el **29 d'octubre de 2021** i el veredict del jurat es farà públic durant el primer trimestre de 2022.

L'ajut que es concedeix està dotat amb 3.000 euros (subjectes a les retencions fiscals que corresponguin), cofinançat al 50% per la Fundació Roca i Galès i l'ACCID.

Trobareu les bases de la convocatòria a: www.rocagales.cat/premis/ajutscoop

SUPLEMENT DEL PROJECTE LLIURES

L'edició en paper del setmanari *La Directa* núm. 516, del 26 de gener, publica un suplement de setze pàgines especials sobre Lliures, el projecte solidari que impulsen Òmnium Cultural, les Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS) i Coop57.

Amb textos de David Fernández, Teresa Crespo, Ferran Busquets, Iolanda Fresnillo, Anna López i Albert Alexandre, entrevisten el president d'Òmnium Cultural Jordi Cuixart des de la presó de Lledoners i detallen l'essència dels nou projectes socials que han rebut el suport econòmic de Lliures en les dues convocatòries de l'any 2020.

La portada del suplement és obra de l'il·lustrador Pepe Serra, la compaginació de Diego Muñoz i les fotografies de Víctor Serri, Sira Escasans, Montse Giralt, Joel Fulgencio, Joel Kashila i Paula Santos Jiménez.

Lliures és un projecte impulsat per Coop 57, Òmnium Cultural i ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social) des de l'any 2016 per contribuir a revertir les desigualtats, la pobresa i l'exclusió social. Unes desigualtats cròniques que la crisi de la Covid19 ha visibilitzat de nou i ha agreujat un cop més. Lliures (de pobresa, d'exclusió, de desigualtats) és un fons de solidaritat estable que dona suport directe –econòmic, tècnic, social i comunitari– a projectes innovadors, emancipadors i transformadors que treballen cada dia arreu del territori. Podeu descarregar-vos el suplement en format PDF al web de La Directa (www.directa.cat), així com al blog de Fundació Coop57, fundacio.coop57.coop
+ info: projectelliures.cat.

Torna en línia el Taller d'Emprenedoria Social i Col·laborativa

Organitzat per la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) i UAB-Emprèn, ensenya com emprendre un projecte d'economia social i col·laborativa. S'impartirà de forma telemàtica tots els dijous de març, en horari de matins.

La UAB torna a oferir, ara en línia, un taller on l'alumnat aprèn, mitjançant casos d'èxit i exemples de bones pràctiques, els passos a seguir per a emprendre un projecte social amb eines i elements d'una plataforma col·laborativa. En les sessions es treballa tant la generació de la idea, com les habilitats i les competències necessàries (lideratge i creativitat, entre altres) per al desenvolupament inicial del projecte.

El calendari i continguts seran:

4 de març de 2021, de 10.00 a 13.00 h: Seminari sobre l'economia col·laborativa (3 hores), a càrrec de Paula Veciana.

11 de març de 2021, de 9.00 a 13.00 h: Taller sobre lideratge i gestió compartida (4 hores), a càrrec de Raquel León.

18 de març de 2021, de 10.00 a 13.00 h: Taller sobre creativitat i generació d'idees (3 hores), a càrrec de Jordi Framis.

25 de març de 2021, de 10.00 a 12.00 h: Experiència d'un emprenedor (2 hores), a càrrec d'Aleix Caussa.

El taller consta d'un total de 25 hores, 12 hores de docència i 13 hores de desenvolupament d'un treball sobre una idea basada en economia col·laborativa que es lliurarà en finalitzar el curs. El període d'inscripció és fins al **24 de febrer del 2021**, i el preu és de 25 euros.

L'activitat està reconeguda amb 1 crèdit ECTS, i per tal de superar-la és imprescindible una assistència mínima del 80%. Després de finalitzar el taller, l'alumnat rebrà per correu electrònic el certificat que haurà de presentar a la Gestió Acadèmica de la seva Facultat o Escola per tal de poder convalidar el crèdit ECTS.

El Taller d'Emprenedoria Social i Col·laborativa és una iniciativa del programa UAB-Emprèn en col·laboració amb la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, i està dissenyada per dotar l'alumnat de la UAB de competències transversals que millorin la seva ocupabilitat i el facin més competitiu en el món professional.

+ info: formacio@cooperativest treball.coop

COOPCAT ELABORA UN PLA AMB MÉS DE 50 MESURES DE CARA A LES ELECCIONS AL PARLAMENT PER FOMENTAR L'ECONOMIA COOPERATIVA

Confederació de Cooperatives de Catalunya

@CooperativesCAT

L'actual crisi sanitària, social i econòmica, unida a altres emergències ja existents com l'emergència climàtica, ha provocat greus danys al teixit socioeconòmic de Catalunya i ha generat grans dificultats a tot tipus de negocis, empreses i societats que han vist com la seva activitat econòmica queia en picat, si no és que s'aturava del tot. Aquesta crisi també ha servit per posar de manifest la capacitat de les organitzacions per resoldre les necessitats de forma comunitària i solidària. Per això, en un context tan convuls com l'actual, és bàsic apostar pels valors del cooperativisme per afrontar el futur ja que, només amb l'esforç col·lectiu, podrem encaminar-nos cap a una economia plural i transformadora que garanteixi el conjunt de béns i serveis per a una vida digna.

Per tal promoure un model productiu basat en la sobirania, la democratització, la relocalització, la mutualització, la redistribució de la riquesa i la transició ecosocial de les activitats econòmiques, la Confederació de Cooperatives de Catalunya ha elaborat un pla amb 54 mesures de cara a les eleccions del Parlament. Les propostes s'han treballat juntament amb les federacions associades per tal d'incloure tots els sectors econòmics on el cooperativisme és present. El document recull diverses mesures vinculades als àmbits següents:

- **Reconeixement:** el cooperativisme és un agent imprescindible de democratització econòmica i desenvolupament que ha de consolidar la seva presència en els espais de decisió on s'impulsen polítiques de formació, ocupació, desenvolupament social i promoció econòmica.

- **Gestió cooperativa, administració i concertació pública responsable:** la col·laboració publicoprivada en la gestió de serveis públics adquireix una dimensió eficient amb les empreses cooperatives perquè aquestes distribueixen millor els recursos públics entre les usuàries i les treballadores.
- **Transformació digital i nous models de negoci:** el tàndem cooperatiu i territori es presenta com una aliança capaç de generar i retenir ocupació, fixar la població a la zona i aprofitar els recursos endògens. Alhora, la transformació digital de les cooperatives és un repte i una oportunitat per permetre que aquestes millorin, siguin més sostenibles i més emprenedores.
- **Promoció, dinamització i foment:** les cooperatives estan presents en el 62% dels municipis del nostre país, creen i mantenen llocs de treball, s'adapten a les necessitats socioeconòmiques de cada zona i permeten la seva millora.
- **Educació, recerca i desenvolupament:** les cooperatives tenen una funció social que afavoreix la qualitat de vida de les persones que en formen part i s'hi relacionen. El cooperativisme incideix en tots els estadis de les persones afavorint l'estructuració socioeconòmica del país, sobretot en les etapes educatives.
- **Econòmic i financer:** el cooperativisme ha de ser un actor clau del nou model econòmic post COVID-19. Per això, cal que des del sector públic s'estableixin estructures descentralitzades i fonamentades en el cooperativisme i l'economia social per a la planificació econòmica.

BitLab,

tecnologia per democratitzar l'accés a la cultura i la innovació a través de projectes comunitaris

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

A la ciutat, el barri o els territoris del país es desenvolupen tot un conjunt d'activitats i relacions socials que els sentits perceben malament o als quals no parem prou atenció. Un soroll de fons només, potser, però que escoltat té molt a dir i a mostrar. So i imatges que van des dels mapes sonors del territori fins a les gravacions de rodatges i al disseny sonor i la mescla de projectes audiovisuals (*Suc de Síndria*, curtmetratge que va guanyar un Goya 2020), o disseny sonor de diàlegs, pistes de so, producció musical...

3 de les 4 persones sòcies treballadores de la cooperativa a la seva seu: Marc, Víctor i Xavi.

BitLab, des d'un d'aquests punts del territori quasi amagats, des de fa deu anys en un local a tocar del complex Fabra i Coats, és una cooperativa que fa projectes culturals digitals i producció sonora professional, amb quatre persones sòcies treballadores. Més concretament, matisa en Víctor Jiménez, enginyer de telecomunicacions i màster de computació del so i de la música, «projectes d'innovació en cultura digital i participativa, amb pràctiques de participació comunitària, bàsicament processos de creació comunitària on la comunitat participa, genera i controla, des d'un punt de vista de sobirania, el conjunt dels processos, que prenen forma en accions que generen noves formes de relació publicocomunitària».

Els mapes sonors, amb col·laboració amb les comunitats, identifiquen espais d'interès mitjançant gravacions, i permeten entendre el patrimoni sonor que caracteritza els territoris, els usos socioculturals i econòmics dels espais públics. Tot plegat, amb tecnologies digitals lliures

i plataformes col·laboratives per facilitar processos de reflexió crítica sobre les activitats i la utilització de l'espai. Per exemple, ara fa poc més d'un any, a Sant Andreu, una experiència de resistència sonora, a través de gravacions al mercat i diferents punts del barri on hi havia obres, per fer «projecció d'utopies sonores, de com volem que soni la ciutat del futur», afegeix en Víctor. Una acció que ara es replica al Raval i la Sagrada Família, en col·laboració amb la UPF, tot creant un algorisme per classificar automàticament els sons, captats per miniordinadors ubicats a les balconades.

Així doncs, una acció de mapatge profund de la zona que permet a la ciutadania conèixer millor l'entorn, i intervenir, fer propostes i interpellar l'administració. L'acció s'està realitzant també a llocs com Sallent, Puig-reig, Manresa i Ciutat Meridiana.

Escola de Rock

Sons també, però ara a escoles i instituts, una proposta de «trans-

BITLAB

formació social», matisa l'enginyer de *telecos*, a través de projectes de creació musical a l'aula. És, des del 2011, amb en Joan Colomo, l'Escola de Rock, un projecte pedagògic que treballa continguts de forma interdisciplinària: les lletres de les cançons, entrevistes amb les creadores, interpretar-les, fer la crònica musical i videoclips en col·laboració amb entitats com Cabal Musical i Taller de Músics. Aquest programa de treball ha tingut extensió i desenvolupament solidaris a Kenya i Nicaragua, amb projectes de cooperació anomenats Musicaula Missió, i avui creix amb grups d'interns al centre penitenciari de Can Brians.

Mapes sonors, Escola de Rock i, tercer, creació d'eines per servir a processos d'empoderament ciutadà, amb sobirania des del punt de vista cultural i digital, generadors de relats propis, originals. Aquí concretament en dues línies: una amb el programa Cultura Viva (Ajuntament de Barcelona), un treball de recerca i elaboració d'arxius oberts, i accions per generar polítiques publicocomu-

nitàries en favor de la democratització dels arxius digitals culturals de la ciutat, a les col·leccions i museus, de manera que es faciliti la generació de processos de producció cultural digital.

La cooperativa fa pilots de cultura digital a biblioteques dins del programa BiblioLabs, on ha generat el projecte Ateneu de Dades a quatre indrets: Manlleu, Sallent, l'Hospitalet i la Mina. I el BiblioLabs rural, a Sallent, un projecte de recuperació de la memòria històrica de les dones extreballadores de les fàbriques tèxtils de la comarca, a través de l'audiovisual. Tot fet amb elles: entrevistes estructurades, arxiu i documentació audiovisual. «Les dones han decidit els temes que més els interessaven, nosaltres els hem donat suport tècnic a partir dels seus interessos», emfatitza en Víctor. Així, un capítol sobre el treball infantil, un altre sobre l'escletxa salarial de gènere i també en l'ús de la tecnologia, «i molt important», afegeix, «sobre el llenguatge de signes, en un ambient on les màquines feien molt

Escola de Rock és una proposta transformadora a través de la creació musical a l'aula.

soroll i els calia aquest llenguatge».

Tot plegat, el conjunt del treball de BitLab prové, aproximadament, en un 50% d'encàrrecs i licitacions d'administracions, en un 30% de projectes propis presentats competitius i subvencions, i en el 20% de projectes interns i en col·laboració amb altres entitats o petites empreses. La cooperativa, reconeix en Víc-

“

Tecnologies digitals lliures i plataformes col·laboratives per facilitar processos de reflexió crítica sobre les activitats i la utilització de l'espai.

“

Ateneu de Dades, a Manlleu, Sallent, l'Hospitalet i la Mina. I el BiblioLabs rural, a Sallent, projecte de recuperació de la memòria històrica de les dones extreballadores de les fàbriques tèxtils.

tor, funciona prou bé: «els serveis que oferim són 'innovadors'», i no hi ha moltes entitats en aquest camp a Catalunya. A més, defensa: «des del principi ens vam proposar no acceptar ni precaritzar la feina».

Cooperativa de treball, participa en diferents espais de segon grau i plataformes. Són quatre socis de perfils molt complementaris. En Víctor és coordinador de projectes i fa producció sonora; en Xavi Saucedo és responsable audiovisual, enginyer de *telecos* també i titulat de cinema; en Marc Aguilar és sociòleg i fa projectes d'innovació comunitària, i l'Albert Coscolín és responsable administració i de xarxes. Amb anys de diverses experiències, ajuntaren el món de la producció sonora i musical amb la recerca social i internet, d'on venen en Marc i en Víctor. BitLab nasqué com una associació sense ànim de lucre, el 2017, i el 2019 es constituí en cooperativa.

Estructures de segon grau i militància

Signe o marca de les noves dinàmiques d'organització del treball, els cooperativistes no imaginaven una entitat que creixi molt, sinó més aviat «ser un nucli que participa en la creació d'estructures de segon grau i altres espais», explica en Víctor, tot recordant que com a associació

havien estat vuit membres i, a l'hora de fer la cooperativa, participaren només quatre. Compten, però, amb un cercle immediat d'altres quatre col·laboradores, estretes però puntuals, que fan la seva pròpia vida, alguns en altres cooperatives.

I molta militància. Participen activament en espais com Cultura Coop i l'àmbit de Cultura i Comunicació de la XES, a més de la Fira Literal i altres projectes. En aquesta línia, han col·laborat en la creació de la Tardor Transformadora, un espai d'activitat sorgit durant el confinament per donar sortida a moltes activitats culturals anul·lades en el temps de pandèmia amb altres entitats i grups, com la comissió de la FESC, la Fede.Cat, Fira Literal i Sindicat de Músics, tot creant un espai comú.

El projecte s'ha fet gran i ha generat una dinàmica de mutualització d'infraestructura, concretament amb la posada en marxa d'un servidor web per gestionar i emetre els continguts, comprat a EXO, una associació per a sobirania en les telecomunicacions. «No s'ha utilitzat cap servei d'internet comercial que sustenti el capitalisme de plataforma, no hem emès els continguts a través de Youtube», explica en Víctor, «sinó que hem gestionat de manera autònoma els serveis de

Dinamitzant una sessió de disseny participatiu d'Arxius Oberts (Cultura Viva).

transmissió de continguts i també les videoconferències». El projecte es diu PlataformESS, i ja se'n prepara la fase dos, en què es conviden més cooperatives i entitats. Tot plegat, per «fomentar i permetre que artistes i creadors tinguin control del que es fan», rebla.

Finalment, tot i que BitLab treballa amb una perspectiva de gènere recollida als estatuts, col·labora en projectes feministes i intenta contractar dones primer, «el sector digital i tecnològic és encara molt masculinitzat», reconeix i es plany en Víctor.

“

Tardor Transformadora, un espai d'activitat sorgit durant el confinament per donar sortida a moltes activitats culturals anul·lades en el temps de pandèmia.

Koldo Saratxaga (Sopuerta, Biscaia, 1947) és assessor i dinamitzador de diversos projectes empresarials. Ho fa a través de l'empresa K2K Emocionando, que va fundar el 2005, seguint l'anomenat Nou Estil de Relacions (NER) que ell també va crear. Abans havia estat 14 anys coordinador general del grup cooperatiu Irizar. Autor de diverses obres sobre cultura organitzacional, el 20 de novembre passat va participar en l'entrega dels Premis Economia Social 2020.

Koldo Saratxaga

Un personatge històric que voldries conèixer: Gandhi. Amb 45 quilos i una túnica blanca, va fer fora un imperi de l'Índia, i amb pau. Ara és el moment de fer el mateix: desobediència civil, i amb pau.

Una lectura imprescindible: L'espiritualitat, els místics.

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: No segueixo cap perfil de Twitter.

No podries viure sense... Sentir la natura.

Encara tens pendent... Seguir evolucionant.

El cooperativisme és... Pot ser una forma de vida. Però el cooperativisme, que no és el mateix que les cooperatives.

«Fa dues dècades que ja deia que necessitem menys robots i més persones que pensin i sentin»

Josep Comajóan
@diesdagost

66

«Si jo confio, et dono llibertat. Si et dono llibertat, ens exigim responsabilitat.»

Què és el NER?

Com diuen les sigles, és un Nou Estil de Relacions, que és el que va marcar la meua trajectòria en els 14 anys a Irizar, amb una manera diferent d'impulsar una organització. Vam canviar la manera de gestionar, innovant des de la nova relació, amb els clients, amb els proveïdors, entre les persones, no tantes jerarquies, no tant negoci, no tant vocabulari agressiu capitalista, sinó realment des de la sembra i des de les persones.

Que en ple segle XXI encara estiguem parlant de Nou Estil de Relacions és que alguna cosa ha fallat molt, i durant molt de temps, en el món de l'empresa?

Les empreses han cuidat molt les tecnologies. I amb les tecnologies de la informació, qualsevol *start up* pot començar a crear alguna cosa, amb la idea de poder-la vendre i fer-se milionaris, tot i que la majoria tanquen, i la resta es venen als més grans, amb la qual cosa estem sempre engreixant els més grans. Comprant per Amazon engreixem els grans, comprant en el supermercat engreixem els grans i abandonat el petit comerç tenim la vida ben desorientada. I el que hem perdut és la relació, buscant un lloc on poder guanyar més per poder gastar més. Estem malgastant la vida, el temps, amb un salari per comprar *catxarrets* que et duren tres, quatre o cinc anys, en una vida dedicada a córrer i a gastar. I la relació s'ha trencat. Aleshores, el Nou Estil de Relacions ens val per a la família, per als amics, perquè és una nova manera de relacionar-nos des del sentir.

La música sona bé, però com es concreta en la pràctica?

Els humans sentim, pensem i després fem. Doncs més del 90% de les persones només fan, perquè fan el que els manen, a la feina, o el que els manen amb les lleis:

t'has de posar això, t'ho poses; t'has de quedar a casa, t'hi quedes. I n'hi ha uns quants que pensen, i quasi ningú que senti. Hem perdut la relació, hem perdut els valors, hem perdut l'ètica, hem perdut la llibertat. El que diem és que el que s'ha de crear és una confiança. Si hi ha confiança, hi ha d'haver llibertat. Jo des de la llibertat et puc demanar que siguis responsable, però demanar-te a tu que siguis responsable sense llibertat, doncs no. I què hi ha, doncs? Una mala relació. Però si jo confio, et dono llibertat. Si et dono llibertat, ens exigim responsabilitat. I si s'acompanya amb transparència, amb informació, les coses van bé. A les organitzacions els diem que confiïn i donin llibertat. I és quan les persones donen el més bo de cadascú.

Dius que s'han de tenir més en compte les persones, però ara això, qui més qui menys, ja ho diuen totes les empreses...

Jo tenia trenta i tants anys i ja anava explicant que el més important d'una organització són les persones, mentre els de dalt estaven preocupats per veure com les tecnologies ens permetien fer fora persones. Jo fa dues dècades que ja deia que necessitem menys robots i més per-

sones que pensin i sentin. I em titllaven de boig. Avui no hi ha ni govern ni executiu que no parli de persones, tot i que si entres una mica endins, resulta que continuen parlant de recursos humans. Però les organitzacions internament no han canviat. Han canviat les paraules, per fer-les més suaus. Nosaltres a K2K transformem les organitzacions: adeu caps, adeu despatxos, adeu llocs reservats per al cotxe, adeu prebendes, transparència al cent per cent, els equips autogestionats prenen totes les seves decisions... En els equips de pilotatge on es decideixen les coses, en una reunió de 14 o 15 persones en una organització de 50 o 60, n'hi ha 8 o 10 que venen amb granotes de treball, o que venen de fer no sé què al magatzem, perquè formen part d'aquell lloc de decisió on representen els seus equips. Això en el món pràcticament ho hem inventat nosaltres, o ho he inventat jo. Formo part de les cent persones més innovadores del món perquè l'autogestió fins al nivell que l'hem portat nosaltres pràcticament no es dona en tot el món.

Ho pintes molt fàcil, però no ho deu ser tant.

En totes les empreses les coses han anat bé. Perquè si sumem el millor de cada persona, és impossible que no et vagi millor. A mi un empresari em diu: Koldo, però pot anar pitjor? Abans que acabi de dir la paraula pitjor, jo ja li dic: impossible! Si unim el millor de cada persona, sense comparar-les entre elles, i sense que a cap li doni la sensació que val menys. Perquè sempre hi ha la que diu «aupa!». A les traineres, al País Basc, n'hi ha uns que remen, però n'hi ha un que va a la popa i va dient «aupa!». La pregunta és qui és més i qui és menys important. El que diu 150 vegades «aupa!» és molt important! Per tant, tota persona pot trobar el seu forat en un equip, on no volem persones iguals, sinó equips que es complementen,

66

«La transparència o és cent per cent o no és transparència. La confiança o és plena o no hi ha confiança.»

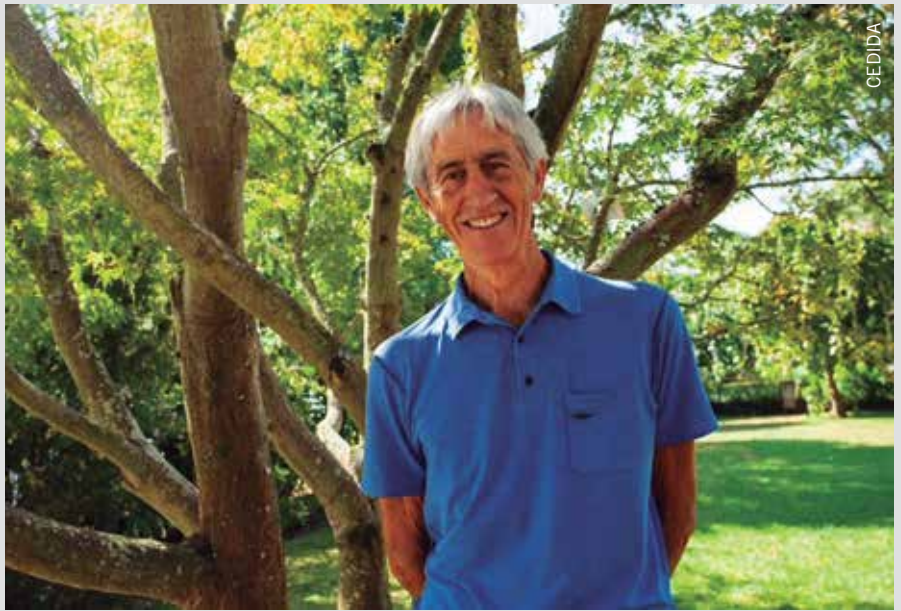
perquè no som perfectes, sinó diversos, i la diversitat i la unió ens fa molt més potents. Amb equips autogestionats de veritat, que siguin lliures, que entrin i surtin quan vulguin, però que tinguin responsabilitats i que les compleixin. I ells trien com fer-ho tot. És el Nou Estil de Relacions.

Empreses sense caps, sense jerarquia, però amb un empresari que es queda els beneficis que genera l'activitat de l'empresa. Quan n'hi ha.

No, no, en cap de les empreses on acceptem fer una transformació va així. K2K no hi entrem si no hi ha unes condicions que pactem. Primer, fora jerarquies, que no vol dir que no hi hagi persones amb més responsabilitats i autoritat. És a dir, si anem a una empresa que ja té els seus directors, aquest director el que ha de tenir és coneixement i experiència, i aprofitar-la assessorant, animant, informant, formant, facilitant, perquè les persones creixin. És millor tenir 10 persones amb un 5 de coneixement que una amb 10 i la resta amb 1. Perquè un suma 50 i l'altre suma 20. I sempre, sempre, sempre, dels beneficis exigim que se'n reparteixi el 30% del que es creï nou. Per tant, si l'empresari és llest, pensarà: si ara guanyo 100 i l'any vinent puc guanyar 200, amb el NER tindrà una garantia de 170, i sense problemes amb les persones, tots motivats. A part, hi ha transparència total, no hi ha res de res de res que no se sàpiga. Perquè si hi ha alguna cosa,

“

«Un Pacte per una economia per la vida? Com a què i per a què, un 10. Però, si us plau, cuidem el com.»

Koldo va ser coordinador general del grup cooperatiu Irizar durant 14 anys.

nosaltres no juguem. La transparència o és cent per cent o no és transparència. La confiança o és plena o no hi ha confiança. I això exigeix molta coherència, però dona una gran satisfacció.

I aquesta cessió de poder, i d'informació, que la informació és poder, es fa difícil d'assumir per part de qui ve de l'anterior sistema?

És molt difícil, per això n'hi ha pocs que s'hi atreueixen. Però en les organitzacions on no es donen oportunitats, tu no saps de què és capaç cada persona. En els equips autogestionats les persones se senten més lliures i cadascuna treu el que té, perquè se la valora pel que és, pel que pot fer, no pel que se li diu que ha de fer encara que no pugui. L'èxit està a sumar, no a igualar les persones, perquè no hi ha dues persones iguals al món.

Quina importància li dones que una empresa sigui cooperativa?

Cap ni una. Hi ha una cosa que he après ja fa unes quantes dècades: que una cosa són les cooperatives i una altra el cooperativisme. El cooperativisme no té res a veure amb les cooperatives, i t'ho dic jo que he estat en dotzenes i dotzenes de cooperatives. Des que en vaig crear una des del no-res, he vist molts pocs cooperativistes entre els milers de persones que treballaven en cooperatives. El que cal és una mentalitat cooperativa, organitzacions generoses, compartides, amb

criteri social. I això es fa també des d'una SL, com K2K. Avui dia no se m'ocurriria fer una cooperativa. Perquè les persones acaben duent el doble barret de treballador i propietari, i no estan preparades per ser treballador, i molt menys per ser propietari. Impulsar el cooperativisme no té res a veure amb les cooperatives. Per fer cooperativisme, el que menys importa és el registre.

A Catalunya les organitzacions de l'economia social i solidària s'han organitzat per reclamar un pacte per una economia per la vida, per reivindicar polítiques transformadores, democràcia econòmica, salut col·lectiva, transició ecosocial... Com veus processos com aquest?

Això és una meravella. Però el què i el per a què és fàcil de dir, el que és més complicat és definir el com. Aleshores és quan apareixen els personalismes, els passats, els arxius, les jerarquies, els poders, les amistats, el diner... El tema està en com aconseguim això. I això no queda definit quan diem el què i el per a què. Com a què i per a què, ja t'ho dic, un 10. Però, si us plau, cuidem el com, perquè aquí és on hi ha la realitat. Una idea no serveix per a res mentre no es fa realitat. La pregunta ara és com farem i com seguirem segon a segon aquesta realitat, que sigui coherent amb el que hem definit. I aquí és on ens perdem. Per les pors, els interessos, els personalismes... i això és apassionant, però molt difícil de fer.

BASES PER A UNA LLEI D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA DE CATALUNYA. UN RESUM

Ricard Pedreira
Economista

Impuls d'un marc normatiu que reconegui
l'economia social i solidària i la seva voluntat
per transformar l'economia

El passat mes d'octubre de 2020, es va aprovar el document «Bases de la (futura) Llei d'Economia Social i Solidària (ESS)», que pretén impulsar la transformació de l'economia de Catalunya.

La llei ha estat *apadrinada* pel Departament de Treball, Afers socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya i consensuada per l'Associació d'Economia Social de Catalunya, que engloba les seves cinc organitzacions fundadores¹, per «protegir i impulsar un nou model econòmic basat en una economia plural i transformadora que satisfaci equitativament les necessitats econòmiques, socials i culturals del conjunt del país».

Els *objectius generals* de la llei han de ser aportar un model català d'economia plural en què el benefici passi de ser purament mercantil a centrar-se en les persones, i que els excedents (beneficis en el model mercantil) es dediquin a la creació i el manteniment dels llocs de treball, les activitats socials i la distribució col·lectiva de les quantitats restants.

La llei ha de tenir una voluntat transformadora, més enllà de la llei d'economia social espanyola de 2011, i ser «sostenible, plural, democràtica, solidària equitativa i feminista». I que aculli els diversos moviments existents i futurs, que respectin els criteris que s'estableixin.

Com a *objectius formals* caldrà fixar el seu marc jurídic, les mesures a prendre pel seu foment i promoció, i les noves formes de relació amb les institucions, a més del reconeixement institucional i la interlocució sectorial amb les organitzacions existents.

La llei ha de tenir com a *principis* la inclusió de les diferents formes d'organitzacions, ser transformadora, preveure el pas del sistema econòmic actual a un altre de més sostenible, ser flexible per adaptar-se a les diferents situacions i estar alineada amb les estructures europees existents en aquest aspecte.

A Europa hi ha *legislacions equivalents* començant per la «Charte Européenne de l'Economie Sociale»², de 2002, i continuant per la llei de bases de l'economia social de Portugal, de 2013, la llei d'economia social de França, de 2014, i la llei d'economia social i solidària de Grècia, de 2016.

Més enllà d'Europa, hi ha la llei orgànica d'economia popular solidària d'Equador, de 2011, i la llei d'economia social del Quebec, de 2013.

A Espanya hi ha la llei d'economia social, de 2011, i a Galícia la llei d'economia social i solidària de 2016. Hi ha, per tant, diversos referents internacionals i nacionals que reflecteixen la seva importància en tots els terrenys.

Per arribar fins avui, a Catalunya hi ha hagut des del segle XIX organitzacions i moviments que han treballat per l'economia social i solidària, com les cooperatives de consum i de producció, els ateneus obrers, les societats de socors mutus i les associacions culturals i educatives, entre d'altres.

Els ateneus (el nom ve la deessa grega de la saviesa, Atenea) obrers és un terme genèric referit a societats obreres, casinos, fonents, centres, grups corals, associacions recreatives, patronals catòliques, amb diferents ideologies: llibertaris, populars sindicalistes, anarquistes, racionalistes, obrers, universitaris, populars, etc.

OBJECTIUS DE LA LLEI:

Establir un marc jurídic de l'economia social i solidària

Fomentar i promoure l'ESS

Assolir el reconeixement i la representativitat institucional

Difonien (i difonen) la ciència, l'ensenyament bàsic i superior, la literatura i les arts i feien tasques alfabetitzadores, que eren alternatives de les escoles estatals.

El primer ateneu de Catalunya va ser la Societat d'Amics de la Instrucció-Ateneu Mataroní, de 1854.

«Davant la passivitat de l'estat liberal, els treballadors s'agrupen en societats de socors mutus (oficialment des del Reial Decret de 1839) per tenir protecció en la malaltia, la mort, el treball i la vellesa». Són les actuals assegurances de treball.

Els drets són reconeguts el 1887 per la llei d'associacions que impulsen les organitzacions, des de les cooperatives i les mutualitats, a les caixes d'estalvi, organitzacions i sindicals. Abans de la llei, algunes organitzacions eren secretes i després de la llei «van poder unir-se per defensar els seus interessos i drets, promoció de la cultura i l'educació i oposar-se, si calia, al poder tradicional» (de Maria Cristina de Borbó, en aquell moment).

La Federació de Mutualitats (de 1896), la llei de sindicats agrícoles (de 1906), la vaga de la Canadenca (de 1919) que va propiciar el predomini de la CNT³ i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (de 1932) són altres fites del moviment de l'economia social a Catalunya. L'ascens del general Franco al poder ho aturà tot de 1939 a 1975.

Posteriorment, la formació de la Confederació d'Empreses del Tercer Sector (1997), la Xarxa d'Economia Solidària (2003), la Xarxa de Municipis d'Economia Social i Solidària (2015) i l'Associació d'Economia Social i Solidària de Catalunya (2017) són una mostra de la voluntat de l'economia social i solidària a Catalunya.

Chakir El Homrani:
"Volem un model centrat en les persones, que reverteixi les desigualtats i afavoreixi la creació de llocs de treball de qualitat arreu del territori."

Els *principis* que haurien de complir les organitzacions acollides a la futura llei haurien de ser: estar orientades a l'interès general i al bé comú; que no tinguin finalitat de lucre i que estiguin orientades a les persones i no sols a guanyar diners; que el funcionament sigui democràtic (una persona, un vot); que es respecti la igualtat de gènere; que generi ocupació estable amb salaris justos; que siguin respectuoses amb el medi ambient; que es puguin conèixer en tot moment les seves activitats, i que estiguin disposades

a treballar conjuntament amb altres organitzacions d'economia social, entre d'altres.

Per tot això, s'hauria de crear un *entorn favorable* amb mesures de sensibilització, ja des del sistema educatiu i acadèmic, els mitjans de comunicació escrits, radiats, audiovisuals i digitals, a través dels ajuntaments, els consells comarcals i altres entitats públiques properes a l'usuari, dedicant-hi els recursos convenients i amb dotació plurianual.

L'economia social i solidària (a través del Consell Català de l'ESS) hauria de ser *reconeguda com a interlocutor vàlid* en les ma-

teixes condicions que altres organismes de l'administració, com l'Estat, la Generalitat, els consells comarcals o els ajuntaments, per tenir la força suficient per adoptar les mesures corresponents. A més, hauria de constituir-se un *consell assessor*, amb experts, moviments socials i acadèmics per treballar temes importants de l'ESS.

El procés de *reconeixement* de les entitats de l'ESS hauria de ser àgil, però alhora exigent. L'acreditació hauria de ser l'equivalent al de les entitats ja clàssiques, com les cooperatives, les mútues..., i també s'haurien d'establir processos transitoris per a les entitats que encara no els complissin.

L'assoliment dels principis i els valors per cada organització hauria de tenir uns *indicadors* clars i consensuats amb les organitzacions, perquè el seu compliment fos el correcte. El *registre* d'entitats de l'ESS hauria de ser públic, amb possibilitat d'inscripció electrònica i amb possibilitat de fer consultes, també intercomunicat amb altres registres i amb la possibilitat de difusió de les dades estadístiques.

El Consell Català de l'ESS hauria de determinar els òrgans assessors en un espai compartit amb les organitzacions representatives.

L'*impuls de l'ESS* amb mecanismes de col·laboració pública s'hauria de concretar amb fons públics, malgrat que les institucions fossin privades, i posar al davant la qualitat sobre el preu dels productes i serveis, amb la consideració especial dels serveis a les persones i les entitats sense ànim de lucre, amb cessió de pro-

pietats de l'administració per a projectes i serveis, així com crear un viver d'entitats de l'ESS i donar un decidit impuls de la gestió comunitària dels béns públics.

La *creació i l'enfortiment* de les organitzacions de l'economia social i solidària necessitaran, segons aquestes bases, ajudes per assessorament per a la seva gestió, formació del personal, estudis de viabilitat, plans d'igualtat, contra l'assetjament i la gestió de conflictes, entre d'altres.

També serà necessari, com ja fa alguna empresa del País Basc⁴, el foment de la transformació d'empreses mercantils en organitzacions de l'ESS, i més en els temps actuals en què la situació econòmica amenaça les societats mercantils, per transformar els acomiadaments en treball estable per als seus treballadors.

Així mateix, caldrà legislar perquè les administracions adquireixin els béns i serveis a organitzacions de l'ESS, a més de proveir de mitjans i mecanismes de recerca i desenvolupament (R+D) a les organitzacions de l'ESS.

Igualment caldrà establir un centre d'estudis de l'ESS, amb la col·laboració de les universitats i l'administració, per conèixer la situació en cada moment i poder donar suport els emprenedors a l'hora de resoldre problemes concrets.

Guillem Llorens:
**"Cal una legislació que
 protegeixi i impulsi un nou
 model econòmic basat
 en una economia plural
 i transformadora que
 satisfaci equitativament
 les necessitats
 econòmiques, socials
 i culturals del conjunt
 del país."**

Finalment, convindria –i això no ho diuen les bases– que es pogués *establir ràpidament* el reglament (a Catalunya, l'*ordre de la conselleria* corresponent) per posar la llei en marxa i que no passés com va dir el comte de Romanones: «Facin vostès les lleis, que jo ja faré els reglaments». En castellà, és clar.

Notes:

1. La Confederació de Cooperatives de Catalunya, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, la Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, la Federació de Mutualitats de Catalunya i la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya.
2. Carta Europea de l'Economia Social.
3. Confederació Nacional del Treball, d'ideologia anarcosindicalista.
4. K2K Emocionando, de Koldo Saratxaga i altres.

DIAGNOSI DE NOU PATUFET, SCCL

Trànsit d'una empresa de titularitat unipersonal a una cooperativa de treball associat

Francesc Granada i Núria Viladomat

Guanyadores del Premi Especial
Millor Treball de Final de Postgrau
Premis Economia Social 2020

Aquest article pretén fer una diagnosi de la cooperativa de treball associat Nou Patufet, SCCL, cooperativa creada, a partir del tancament d'una empresa de titularitat unipersonal, el setembre del 2015, per donar serveis educatius reglats. La diagnosi ha de servir per conèixer l'estat actual de la cooperativa per tal d'aportar propostes que ajudin a consolidar el canvi cap a aquest model organitzatiu.

Es farà servir una metodologia empírica per conèixer la situació de les sòcies, que serà presentada a l'apartat corresponent a la metodologia.

Finalment, i a partir de les conclusions, es presenten unes propostes de futur per a la cooperativa que inclouen un nou model de governança i la creació d'una eina de diagnosi per avaluar les organitzacions, entre altres propostes.

En el cas concret de l'Escola Nou Patufet, el traspàs d'institució privada a cooperativa va ser fruit d'una casuística poc agradable en què el professorat i el PAS (Personal d'Administració i Serveis) van haver d'accelerar la constitució de la cooperativa

davant del tancament imminent de l'escola per jubilació de la titularitat.

La justificació d'aquest treball surt, doncs, de la necessitat de consolidar el canvi d'empresa ordinària a cooperativa a través de detectar quines són les percepcions/necessitats de les sòcies respecte del projecte i de quins perfils competencials disposa la cooperativa per poder organitzar-la internament d'acord amb el potencial que hi ha.

Objectiu principal

L'objectiu general d'aquest treball és fer una **diagnosi** de la cooperativa Nou Patufet, SCCL, que permeti consolidar els valors del cooperativisme i assegurar el desenvolupament del projecte democràtic empresarial, estudiant-ne el capital humà. La proposta ha de servir per crear un impacte i un canvi en el funcionament de l'escola, i per trobar una eina de diagnosi per tal que altres cooperatives educatives la puguin aprofitar per millorar-ne el funcionament.

Subobjectius

- a) **Identificar les carències** que frenen la percepció del projecte com a projecte comú i comunitari, com per exemple la falta d'informació o de responsabilitat individual, o la falta d'entesa respecte al que representa formar part d'una cooperativa.
 - b) **Esbrinar la percepció** de les sòcies respecte al projecte per tal de veure si s'hi troben còmodes, què n'esperen, quins són els seus anhels i objectius.
 - c) **Conèixer el perfil psicològic** de cada sòcia per conèixer les capacitats individuals de què disposa la cooperativa, juntament amb les actituds de funcionament més habituals.
 - d) **Veure quin és el perfil de les competències** de cada sòcia i a partir d'aquí extreure un perfil competencial de la cooperativa.
 - e) **Interrelacionar** el perfil psicològic amb els perfils competencials per veure si la conducta afecta les competències.
- L'univers a estudiar és la totalitat de sòcies de la cooperativa.

En aquest cas **la mostra, 21 persones, coincideix amb l'univers.**

METODOLOGIA

Qualitativa

Pel que fa a la metodologia qualitativa s'han passat dues entrevistes (grau de satisfacció i els anhels/objectius de les sòcies), amb preguntes obertes perquè les sòcies puguin donar el seu punt de vista, d'una manera més lliure, respecte al que es pregunta. Segons els objectius que s'han marcat, aquest tipus de metodologia encaixa per poder identificar les carències de la cooperativa i saber la percepció de les sòcies respecte al projecte (subobjectius a i b).

Quantitativa

16PF

La resposta que es busca no és tant com és la persona, sinó la seva estructura de personalitat i, d'aquesta manera, com pot condicionar la seva conducta i actitud. En aquest sentit, s'entén que el comportament d'algú és mal-leable a voluntat de l'individu i que, per tant, el que s'està buscant és simplement saber quins comportaments són més còmodes per a cada sòcia. S'entén que la cooperativa també ha de ser un espai per créixer com a éssers humans.

D'Anchiano

El d'Anchiano és una plataforma que permet comparar els perfils a partir de les competències de les persones. S'organitza a partir de 3 àmbits, cada àmbit té 2 esferes i cada esfera té 3 competències. En total, es defineixen 18 competències.

Integració 16PF amb d'Anchiano

Una de les preguntes que van sorgir a l'hora de treballar les competències del d'Anchiano i els 16 factors del 16PF era veure si es podien integrar les informacions provinents de les dues fonts en una sola representació. D'aquesta forma, a partir dels trets de personalitat, es pot generar un mapa de competències.

Conclusions dels resultats qualitatius

Conclusions a partir dels resultats de l'entrevista 1. Grau de satisfacció

- Un **71%** de les sòcies **estan satisfetes amb la gestió de la cooperativa i amb el fet de formar part d'aquest nou format.**

- Un **66%** de les sòcies **ha manifestat un sí rotund quan es menciona la sensació de seguretat a l'hora de decidir.**
- Una altra qüestió que es volia esbrinar era si les cooperativistes es trobaven còmodes amb el fet que el seu present i futur professional estigués vinculat a una decisió col·lectiva i no individual. El **76%** de les sòcies han manifestat que sí, i que precisament **aquest format de corresponsabilitat els ofereix més seguretat.** El **20%** restant, però, encara **percep aquest fet com un peatge que cal pagar** i no com una posició còmoda. En aquest sentit, un dels valors bàsics del cooperativisme (el grup) no està assumit per una quarta part de les sòcies i, per tant, s'haurien de prendre mesures en aquesta direcció.
- L'extracte general del Qüestionari 1 és que encara **hi ha un nombre prou significatiu** de sòcies que **no se senten còmodes amb el format cooperatiu.** Tractant-se d'una cooperativa petita i jove, aquest fet pot fer perillar la seva estabilitat si no es prenen mesures respecte a la percepció d'aquestes incomoditats.

Conclusions a partir dels resultats de l'entrevista 2. Anhels/objectius

- La **meitat de les sòcies** uneixen aficions amb **compartir temps amb persones.** Això dona una dada rellevant, ja que la majoria d'elles s'interessen per estar amb persones com un fet de plaer i de quotidianitat.
- A la pregunta «Quins són els teus reptes personals?», un **40%** citen **l'atenció a la pròpia família**, fet que torna a reforçar la idea exposada de l'atenció a les cures i el benestar de la comunitat (en aquest cas, personal). Pel que fa als reptes professionals, la resposta «**créixer com a professional**» ha estat la més esmentada, amb un **33%.**
- Els **motius de preocupació** de com a mínim el **50%** de les sòcies **impliquen altres persones.** També en aquesta pregunta, preocupar-se per aspectes que van més enllà d'una mateixa, és un símptoma de salut respecte als valors cooperatius.
- Respecte al que els fa més por, la majoria de sòcies parlen de salut, un aspecte molt humà i realista, sobretot pel que fa als familiars.
- En relació amb els objectius personals i professionals, el **33%** de les sòcies han mencionat **la intenció de créixer com a persones** i un altre **33% créixer com a professionals.**
- Pel que fa al que **més valoren de la cooperativa**, les sòcies comenten **el valor de l'equip humà.**
- Respecte als **motius que les portarien a abandonar el projecte**, la majoria de motius són de força major.

Conclusions dels resultats quantitatius

Conclusions a partir dels resultats del 16PF

Tenint en compte que la cooperativa és un sistema i tot sistema és intel·ligent i creatiu en si mateix i funciona com un organisme amb entitat pròpia, té sentit fer l'anàlisi global en aquest apartat de conclusions de quines són les característiques principals del sistema cooperatiu per, d'aquesta manera, poder atendre millor les seves necessitats.

Així doncs, si es fa el perfil psicològic de la cooperativa, aquest tindria com a factors a tenir en compte els que es presenten a la taula 1. Els percentatges més alts representen les competències que observen més sòcies de la cooperativa, i les dels percentatges més baixos les competències que tenen menys presència dins del col·lectiu.

Taula 1.

Factors dels 16PF amb percentatges més alts i més baixos.

Factors amb percentatges més alts (excessos) i amb quines característiques estan relacionats. Són persones:	Factors amb percentatges més baixos (carències) i amb quines característiques estan relacionats. Són persones:
E-. Flexibles, passives, humils, conformistes i dòcils F-. Prudència, seriositat, introspecció i pessimisme. N+. Calculadores fredes, refinades, diplomàtiques i conscients socialment. Q1-. Conservadores i tradicionals, no qüestionen, no els interessa el pensament analític i presenten resistència a tot el que és nou o diferent.	B+. Entenen amb més facilitat les idees i els conceptes des d'una visió àmplia. C-. Es frustren fàcilment i són emocionalment molt més permeables a l'entorn. G+. Moralistes, responsables i tossudes i actuen d'acord amb les normes. L+. Tendeixen a desconfiar dels altres i tenen relacions interpersonals més complexes. Q1+. Obertes i disposades al canvi i a ser més liberals, i rebutgen el que és tradicional i convencional.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

Observant aquests resultats globalment es pot extreure que la cooperativa:

- És conservadora i presenta resistència al canvi, segons es veu analitzant els resultats pel que fa al factor Q1.
- És conformista i dòcil, segons resultats del factor E.
- És insegura i tímida, segons resultats del factor secundari QIV (vegeu taula 16).

Aquests factors combinats serien els que expliquen **la resistència al canvi i la dificultat de consolidar i assumir la nova realitat cooperativa**.

Conclusions a partir dels resultats del d'Anchiano

Es destaquen a la taula 2 quines són les competències on les sòcies majoritàriament han obtingut les puntuacions més altes i més baixes. A partir d'aquest perfil, es podran fer propostes integrals per a la cooperativa.

Taula 2.

Competències que estan més i menys presents en el conjunt de les sòcies

Competències amb més nombre de sòcies amb valors alts (excessos)	Competències amb més nombre de sòcies amb valors baixos (carències)
- Compromís - Col·laboració - Adaptació - Motivació	- Delegació - Lideratge - Negociació

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

Observant aquests resultats corresponents a les competències, es pot concloure que la cooperativa:

- Presenta una **bona salut** quan es parla de **compromís, col·laboració, adaptació i motivació**.

- Té **mancances en les competències de lideratge**.
- El compromís, la col·laboració i la motivació són essencials en les sòcies d'una cooperativa per tal que el projecte funcioni, però és molt important també que hi hagi lideratge, i segons els resultats obtinguts això podria ser un handicap.

Conclusions a partir dels resultats de la integració 16PF amb d'Anchiano

- Que per a l'esfera de capacitat tècnica, que està relacionada amb la intel·ligència i l'autocontrol, hi ha més sòcies mancades. És a dir, més sòcies per sota de la mitjana de la cooperativa. Aquest resultat indicaria que **caldria establir un pla per millorar la capacitat tècnica de la cooperativa**.
- Que per a la dinàmica de gestió, relacionada amb factors com la impulsivitat, l'atreviment, la imaginació autística, l'astúcia i l'autocontrol, pràcticament dues terceres parts de les sòcies estan per sobre de la mitjana. Aquest resultat indicaria bona salut de la cooperativa en **estructura i ordre i interès per definir i fer seguiment d'objectius**. És un resultat fortament relacionat amb l'activitat pròpia de la cooperativa: ser una escola.
- Que per a l'estímul al desenvolupament, lligats amb factors com la rebel·lia i l'autosuficiència, dues terceres parts de les sòcies estan per sobre de la mitjana, però és l'esfera amb la nota mitjana més baixa.

En aquest cas, **torna a aparèixer la resistència al canvi i la dependència, cosa que estaria relacionat un cop més amb la manca de lideratge**.

PROPOSTES DE FUTUR

Per ajudar a solucionar el fet de la **manca de lideratge** i el fet que **cap cooperativista es plantegi assumir càrrecs de gestió de responsabilitat**, un model de governança que especifiqui les responsabilitats sobre qualsevol tipus de decisió, que tinguin en compte els diferents òrgans o grups d'interès de la cooperativa seria una **bona eina per donar seguretat a les sòcies per assumir responsabilitats** i avançar en el model cooperatiu. Això vol dir que els valors bàsics del cooperativisme es consolidin dins del projecte, com per exemple el bé comú o la responsabilitat personal.

Altres propostes

- Utilitzar aquest treball com a base per **crear una eina de diagnòstic** de cooperatives i organitzacions en general.
- Fer una **anàlisi més segmentada** dels resultats individuals i globals.
- Fer un **treball d'acompanyament, coaching**, de cara a les sòcies descontentes per veure si estan o volen estar alineades amb el propòsit de la cooperativa o fer un acompanyament cap a altres opcions professionals fora de la cooperativa.
- Prendre consciència que, quan es facin **equips de treball, comissions i òrgans de responsabilitat i gestió**, aquests estiguin **més equilibrats d'acord amb les competències i els perfils de les sòcies**. Fer comissions més ajustades a les necessitats.
- Poder fer **camins professionals**, i la seva planificació, per a les sòcies, a mitjà termini, **a partir dels seus anhels, fent formacions i acompanyaments personalitzats**.
- Acompanyament a la **millora contínua** a partir de les necessitats individuals.

VESTIR AMB CRITERI

Cada vegada existeixen més projectes al nostre país que demostrin que vestir amb roba respectuosa amb les persones i el medi ambient és possible.

Carla Liébana
@carlaliebana

Línia de roba sostenible Diambaar de la cooperativa Diomcoop.

Sentim sovint que la indústria tèxtil és la segona més contaminant del món. Que per fer una samarreta de cotó es necessiten més de 15.000 litres d'aigua i per fer uns texans, 7.500. Que els rius de molts països són de colors a causa dels productes contaminants que s'hi aboquen. Que més de 80 milions de persones –la majoria, dones– treballen en condicions d'explotació laboral per a les grans multinacionals que han conquerit els centres dels nostres municipis.

Tot i aquestes dades, pensem sovint que tenim poc a fer. Que, tot i ser persones conscienciades que intenten fer un consum responsable en alimentació o energia, en el cas del tèxtil no hi ha alternatives.

Aquesta sensació generalitzada no és casual. És cert que el tèxtil és un sector que, tot i haver tingut una gran tradició a Catalunya, va quedar molt malmès amb les pràctiques de liberalització i deslocalització dels anys vuitanta. L'imperi construït per les grans marques seguint la lògica capitalista, que es fonamenta en l'ús abusiu dels recursos naturals i en la *despreocupació* de les condicions laborals de les persones que cusen la roba, no ha posat fàcil el sorgiment de projectes basats en valors propers a l'economia social i solidària, com el respecte a l'entorn, la proximitat, l'economia circular, el treball digne o el comerç just.

Per aquest motiu, LaCoordi – Comerç Just i Finances Ètiques (entitat de segon grau formada per Alternativa3, FETS, Fiare, Setem, Oxfam Intermón i la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya) ha volgut impulsar una campanya de visibilització d'iniciatives tèxtils molt diverses entre elles, però amb un objectiu comú: una producció sostenible.

Roba ecològica: materials reutilitzats i cultius orgànics

Segons un informe de l'ONU, comprem de mitjana un 60% més de roba que fa una dècada i una peça s'utilitza menys de deu cops abans de ser llençada. Davant del gran impacte ambiental que té aquest consum exacerbant i el fet de tractar la roba com un objecte amb una vida molt curta, tenim projectes com Iaios amb una filosofia totalment oposada.

Bosses de cotó orgànic certificat per a la compra a granel d'El Flamenc.

El que no paguem a la *fastfashion* amb els nostres diners no és màgia: ho paguen altres persones, a qui vulneren els seus drets laborals.

Iaios és fruit d'una empresa familiar que es dedica al tèxtil des de 1895 a Granollers. Als anys noranta, van fabricar els mítics Iaios, jerseis de fils reciclats pensats per vendre a la seva pròpia botiga, Dracs. Després d'una pausa i més d'un segle i cinc generacions després, els descendents han reprès la tradició familiar amb una imatge renovada dels jerseis i reforçant valors com ara la fabricació local, el disseny circular i el fil reciclat.

Gemma Barbany, dissenyadora del Iaios actual, explica com tot el procés (disseny, filatura i regenerat de llana, confecció, magatzem i botiga) es fa entre Olot, Igualada i Granollers. Apunta:

«El procés de fabricació és el de tota la vida. Fins i tot el fil reciclat que es fa servir sembla molt innovador però no ens hem inventat la sopa d'all: és el que ja feien servir els nostres avis, quan no es tirava res i es reciclava tot!».

La roba sostenible sovint ha de combatre amb l'estigma que els preus són massa cars. «Malauradament, sovint sentim aquest comentari i creiem que és un concepte malentès: no és que sigui car, és que

la *fastfashion* és massa barata. Hem perdut la noció de quant valen les coses, per això intentem explicar tot el procés de fabricació, que és una feina increïble. A més, el que no paguem a la *fastfashion* amb els nostres diners no és màgia: ho paguen altres persones, a qui vulneren els seus drets laborals», argumenta Barbany.

La proposta d'El Flamenc també anteposa la sostenibilitat mediambiental, i posa el focus en l'origen de la matèria primera. Es tracta d'un projecte de bosses de cotó orgànic certificat per fer la compra a granel, amb estampats fets amb pintures naturals i amb garantia d'ús alimentari.

L'impulsa Núria Tomàs que l'any 2015 va voler fer un pas endavant per acabar amb les bosses de plàstic d'un sol ús i contribuir a reduir problema de l'excés de residus de la nostra societat i, amb el temps, va ampliar la producció a coixins. Des del principi, tenia clar que les seves bosses havien de ser de cotó perquè fossin biodegradables, i que aquest havia de ser orgànic, sense pesticides ni herbicides. «Vull fer bosses que durin dècades, que es puguin sargir, i que quan estigui, ressargides les puguis tornar a la terra i que es desintegren», declara Tomàs.

El Flamenc produeix en tallers locals, ofereix treball digne i contribueix a la inserció de persones que estan en risc d'exclusió. Per una qüestió de coherència, treballen amb energia renovable, assegurances i finances ètiques, ja que el consum responsable es pot fer en tots els àmbits «i fer el pas és molt fàcil», afirma.

Autoorganització i xarxa per un treball digne

Treballar en un entorn segur i rebre una remuneració que permeti no només cobrir les necessitats bàsiques, sinó també l'oci, i que possibiliti l'estalvi, no hauria de ser un privilegi, sinó que és un dret humà. Aquests mínims, que sovint són vulnerats per les empreses capitalistes, queden assumits al cooperativisme d'arrel o en altres exemples de treballadores autoorganitzades per la dignitat laboral.

Un d'aquests casos és Diomcoop, una cooperativa que va néixer l'any 2017 amb suport municipal integrada per quinze persones que es dedicaven en aquell moment a la venda ambulante. Com que l'objectiu del projecte era i és regularitzar la situació de les persones migrades, facilitant-los l'entrada al món laboral com a pas per accedir a altres serveis bàsics, els membres de la cooperativa han anat canviant per poder oferir aquesta oportunitat a més persones.

ROC PONT

Iaios reprén la tradició familiar dedicada al tèxtil reforçant els valors com la fabricació local, el disseny circular i el fil reciclat.

A banda de ser venedors ambulants a Barcelona, la majoria d'integrants de la cooperativa també té altres oficis o habilitats, i gràcies a aquesta experiència han anat obrint nous serveis, entre els quals hi ha la línia de roba sostenible Diambaar (que significa 'valent' en wolof) gràcies a dos membres cosidors.

Els seus dissenys combinen els colors de les teles de l'Àfrica negra on han crescut, amb l'estil desenfadat de Barcelona. En el marc de l'ESS, i amb una forta implicació comunitària, col·laboren amb artesans, productors i comerciants africans i amb altres projectes socials catalans. La presidenta de Diomcoop, Marie Faye, explica: «Ara la majoria de fabricants de teles Wax es troben a Holanda o la Xina, però el nostre compromís amb l'Àfrica passa per comprar-les als productors locals que viuen allà. Molts han hagut de tancar i els que queden tenen situacions difícils, però nosaltres volem fomentar aquesta interrelació, fomentar l'ocupació i que puguin viure dignament sense haver de marxar del seu país».

Un altre exemple d'autoocupació de persones migrades a través de la roba sostenible és la Xarxa de Dones Cosidores. Està formada per una quarantena de dones de deu grups de costura de diferents barris de Barcelona que, cosint encàrrecs diversos i amb materials reutilitzats, lluiten contra la precarietat gràcies al

suport mutu, l'acompanyament d'altres entitats i del consistori. Van tenir molta visibilitat durant la pandèmia perquè van cosir més de 20.000 mascaretes; fa poc han obert un taller i ara busquen maquinària per reimpulsar el projecte.

Martha Honorina Rodríguez, una de les membres de la Xarxa, comenta: «El fet que siguem dones de diversos països ens aporta moltes coses, com a grup i com a xarxa, perquè podem parlar entre nosaltres de quines necessitats tenim i donar-nos suport. La diversitat ens permet conèixer detalls de cada cultura, provar cuines de gustos excel·lents i compartir les dificultats que tenim amb la documentació o la feina».

Tèxtil per la justícia global

El Comerç Just (CJ) és un moviment amb dècades d'història que es fonamenta en l'equitat, la transparència en les relacions de treball i el respecte a l'entorn, per garantir condicions de vida dignes a les productores dels països del Sud. Normalment s'associa a l'alimentació, però també trobem altres productes, com ara els tèxtils. Un exemple és Veraluna, una marca d'Oxfam Intermón de roba i

complements per a adults i infants. El disseny es fa a Barcelona i es fabrica a diferents organitzacions de l'Índia i Turquia, amb materials naturals i garantint el compliment dels principis ja esmentats, i amb qui mantenen una relació de confiança.

Leo Garcia, responsable de suport als grups productors a l'entitat, explica que una d'elles és Rajlakshmi, participada al seu torn per la cooperativa de cotó orgànic Chetna. Això demostra que la cadena és molt curta i és molt fàcil garantir la traçabilitat del producte i les condicions

en què es produeix, en aquest cas, amb les garanties del CJ. «A més, en no haver-hi intermediaris, els beneficis es reparteixen entre menys parts i, sobretot, facilita que arribi una quantitat digna a les productores», assegura.

La crisi del coronavirus ha tingut un gran impacte entre els fabricants del Sud perquè moltes empreses van aturar les comandes, però «ni Oxfam Intermón ni cap altra organització de CJ europea va fer això, i aquest compromís va permetre que les empreses poguessin seguir pagant salaris a països on no hi havia cobertures com els ERTA», conclou Garcia.

Com qualsevol alternativa al sistema hegemònic, la roba sostenible té molts reptes sobre la taula. No hi ha dubte, però, de la qualitat dels seus projectes i encara menys de la seva gran contribució a la transformació social.

Nosaltres volem
fomentar aquesta
interrelació, fomentar
l'ocupació i que puguin
viure dignament
sense haver de
marxar del seu país.

ROBA SOSTENIBLE I FINANCES ÈTIQUES

Els diners poden ser motor de transformació social si es mouen amb criteris com els de les finances ètiques. Durant els darrers anys, Fiare i Coop57 han finançat projectes que fan gestió de roba de segona mà, com ara Ecosol, Formació i Treball, Deixalles, Roba amiga o Andròmines, i projectes específics de roba sostenible. Coop57 també ha donat suport a Xisqueta, el fruit d'un procés de dinamització local d'un grup de pastores per pagar a un preu just la llana d'ovelles de raça amb el mateix nom, i a Teixidors, un projecte que ocupa persones en risc d'exclusió i fa servir telers tradicionals de fusta i processos ecològics per transformar la llana, el caixmir o el lli en bufandes, mantes, cortines, etc. Per la seva banda, Fiare ha donat suport a la cooperativa Femme fleur, compromesa amb la millora de la vida quotidiana de les dones i impulsores de les calcetes per a la menstruació i el flux vaginal Cocoro (de tela, reutilitzables, còmodes, antibacterianes, transpirables i absorbents).

Si esteu interessades a
 portar l'exposició **Catalunya,**
terra cooperativa a la vostra
 població o entitat demaneu
 informació per correu
 electrònic a:
fundacio@rocagales.cat

Quadern d'esperança

María Teresa Miró

Professora titular de Psicologia.
Universitat de La Laguna

El títol d'aquest text, «Educar, treballar, emprendre», de Daniel Jover, fa referència a les tasques a les quals l'autor es dedica des de fa diverses dècades. I donat el context de crisi en què ens trobem en l'actualitat, també es podria haver titulat, per exemple, «Com educar, treballar i emprendre avui dia enmig d'aquesta crisi?». No hi ha dubte que respondre a aquesta pregunta requereix reflexió, anàlisi, diàleg, debat i sobretot comprensió del que passa i està passant, perquè el que defineix una crisi com a tal és que no es veu la sortida. Per aquesta raó, les crisis no solament condueixen a noves oportunitats, com diuen els xinesos, sinó que també condueixen a la depressió i al suïcidi, com tristament constatem cada dia. Tal vegada, per aquesta raó, l'autor ha afegit un subtítol al seu llibre que ajuda a aclarir la seva intenció en escriure'l: quadern d'esperança.

El text compta amb un excel·lent pre-faci escrit per Patrick Viveret, filòsof francès i expert en temes d'ocupació. I amb un epíleg no menys interessant escrit per Jaume Carbonell Sebarroja, que traça una semblança de l'autor i ajuda el lector a situar-lo en la seva trajectòria vital, centrada en experiències d'autogestió i alternatives viables al capitalisme demolidor que ens rosega i, alhora, ens permet l'accés als béns de què gaudim –encara que no a tots, ni a tots per igual.

El llibre es divideix en quatre parts en les quals es van desgranant sorprenents i interessants reflexions que s'articulen a l'entorn de temes com ara la memòria, l'autoengany i l'alienació cultural, l'economia solidària, la formació professional i l'ocupació. Dins de cadascuna d'aquestes seccions, es troben unitats temàtiques que tenen sentit en si mateixes i que es poden anar llegint

a estonetes, de manera que resulten un delit i una font d'inspiració. El lector només es podrà sorprendre i alegrar en ensopegar amb algunes de les moltes gemmes que, en forma de poemes o de bells dibuixos o metàfores, el llibre conté. No quedarà immune al poder de l'afecte, l'amor i l'amistat que es transmet en les seves pàgines i a la bellesa d'una prosa que té el sabor autèntic de l'experiència viscuda.

Com que m'uneix a l'autor una amistat que és anterior al desenvolupament de les nostres vides professionals, em sento trepitjant la terra ferma de la seguretat i la confiança i, per això, em permeto cridar l'atenció sobre una cosa que pot resultar una mica sorprenent, que és precisament la qüestió de l'esperança. Soc conscient que tant l'autor com jo mateixa, i com segurament la immensa majoria dels lectors, provenim d'una tradició religiosa que ha fet de

l'esperança i de la vida futura la recompensa o la fi dels sofriments d'aquesta vida.

Des que Sant Agustí va escriure *La ciutat de Déu* fins avui, s'ha instaurat el viure en el temps futur, en la idea d'alguna cosa que arribarà demà. Però realment necessitem la idea d'esperança per viure? Potser l'esperança no consisteix en la creença que, d'alguna manera, les coses seran millor demà? I no és aquesta la via per la qual l'experiència directa i autèntica del que passa es converteix en una experiència mental que pot ser manipulada en el pensament? Potser no ha estat aquest viure en el futur la via per la qual l'experiència directa s'ha anat convertint cada vegada més en un assumpte mental, individual, privat i que s'aspira a ser controlat amb el propi pensament? No és cert que la vida només és possible en el present?

Només respirem en el present i el cervell només funciona en el present. Si penso en alguna cosa en el futur, ho estic pensant ara, en el present. El futur només és un contingut mental de la meua ment ara que l'estic pensant. No és real. Allò real només és ara i, així, em sembla que la idea d'esperança és un concepte dualista que ens impedeix veure el que necessitem veure.

La crisi ens ha situat a tots en l'ara i en la necessitat d'arribar al que som en un sentit profund, i no en el sentit superficial del que ens imaginem o pensem ser. No podem més que anar a les arrels, tornar a la terra, fer-nos conscients de la immensa saviesa que hem heretat. Només em queda desitjar als lectors que gaudeixin d'aquest bell text i al seu autor, el meu amic, donar-li les gràcies per haver-lo escrit.

JOVER TORREGROSA, Daniel
Educar, trabajar, emprender.
Cuaderno de esperanza.

Icària: Barcelona, 2012. Milenrama 37
ISBN: 9788498884166
288 pàgines
22x14 cm

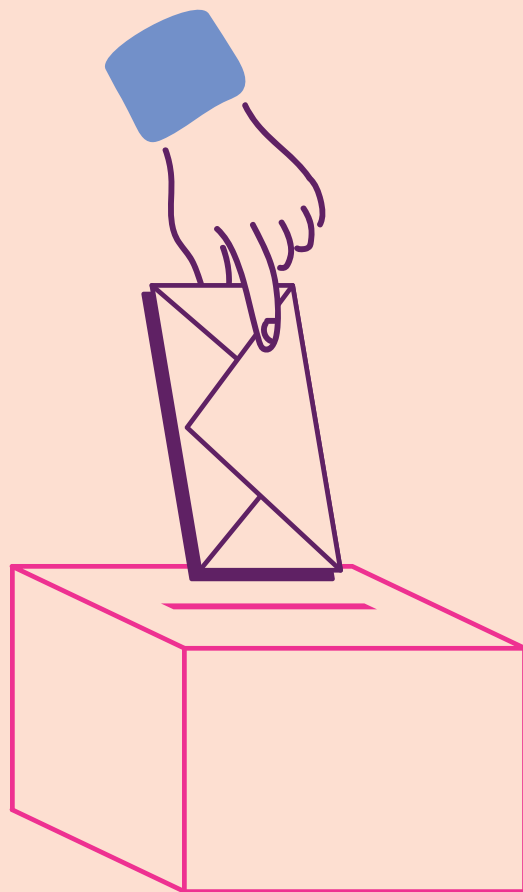
Trobareu aquest llibre a la
biblioteca del Centre de
Documentació Cooperativa

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

14F 2021

Eleccions al Parlament de Catalunya

Els col·legis electorals **obriran a les 9 del matí i tancaran a les 8 del vespre.**

Per votar has de portar l'original del teu DNI, passaport o carnet de conduir.

Si vols saber on has de votar, **consulta la targeta censal** que rebràs a casa teva o entra a ine.es.

Es recomana **portar el vot preparat des de casa** i seguir les mesures Covid.

Hem pres totes les precaucions per fer del vot un dret segur.

